

POPULAARI TIEDEKIRJOITTAMINEN

Laura Kippola, Versus-verkkójulkaisu

Viesti ja vaikuta –webinaari 12.11.2020:
Suomenkielinen tiedejulkaiseminen

Ohjelma tänään

- Versus ja netin muut populaarit tiedejulkaisut
- Miksi kirjoittaa tieteestä yleistajuisesti?
- Miten kirjoittaa toimiva yleistajuinen tiedeteksti?
 - *Sisällöllisiä vinkkejä*
 - *Rakenteellisia vinkkejä*
- Kysymyksiä ja keskustelua

Versus

- www.versuslehti.fi
- Kustantajat: Alue- ja Ympäristötutkimuksen seura, Yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen seura, Suomen Maantieteellinen Seura
- Juttutyypit: Tiededebatti, Kriittinen tila, Gradusta asiaa
- Päätoimittajat: Anna Lehtinen & Anna Marjaana Heikkinen, toimitus@versuslehti.fi
- Gradusta asiaa –palstan vastaava toimittaja: Anna Hakala, opiskelijatoimitus@versuslehti.fi

Minne muualle voin tarjota tekstiäni?

- Verkossa toimii runsaasti populaareja tiedejulkaisuja
 - *Tieteenalakohtaisia, monitieteisiä*
- Tutkitusti-verkosto (erit. yhteiskuntatieteet & humanistiset tieteet)
 - *verkostoon kuuluvat julkaisut: www.tutkitusti.fi/yhteistyokumppanit/*

Miksi kirjoittaa tieteestäyleistajuisesti?

- Vaikuttavuus
- Näkyvyys – paitsi itsellesi ja työllesi, myös tieteenalallesi
- Luotettavan tiedon tarjoaminen lukijoille

Miten kirjoittaa toimiva yleistajuinen tiedeteksti?

Sisällöllisiä vinkkejä

- Fokusoi: mikä on ydinviestisi?
- Mieti lukijaa: kenelle kirjoitat?
- Versuksen apukysymykset ideoinnin avuksi:
 - *mikä on tekstisi keskeinen yhteiskunnallinen sanoma ja tavoite?*
 - *mitkä ovat tutkimuksesi/tekstisi kiinnostavimmat tulokset tai johtopäätökset ammattilaisten tai uutismediaa seuraavien kansalaisten näkökulmasta?*
 - *mihin ajankohtaiseen aiheeseen tekstisi erityisesti tarjoaa tutkimuksellisen näkökulman?*
 - *missä ammatillisissa tai yhteiskunnallisissa yhteyksissä tutkimustasi voisi hyödyntää?*

Miten kirjoittaa toimiva yleistajuinen tiedeteksti?

Rakenteellisia vinkkejä

- Tekstin sidosteisuus ja punainen lanka
- Kieli ja ilmaisutapa
- Tekstin rakenne
 - *Esim. alku, keskiosa, loppu*
 - *Tai johdanto, tutkimusasetelma ja –tulokset, johtopäätökset*
- Aloituksen tärkeys!
- Tiiviit kappaleet, väliotsikointi herättävät silmäilevän lukijan kiinnostuksen
- Pituus suhteessa sisältöön – pidä mielessä tekstin ydinviesti, ”ylimääräiset” pois
- Otsikko ihanteellisimmillaan napakka
- Toimittajat/editorit auttavat!

Miten kirjoittaa toimiva yleistajuinen tiedeteksti?

Visuaaliset materiaalit

- Näytä ja havainnollista kertomisen lisäksi!
 - *Kartat, taulukot, valokuvat, kaaviot*

että lasten näkemyksissä oli yhtäläisyyksiä, jokainen heistä kuvasi rajaa ja raja-aluetta omalla tavallaan. Näin ollen myös suomalaisten ja venäläisten osallistujien keskuudessa oli rajaa ja raja-aluetta hyvin eri tavalla kuvaavia lapsia. Tämä on tärkeää ottaen huomioon, että Suomen ja Venäjän välisestä raja-alueesta on kehittymässä paikka, joka tarjoaa lapsille mahdollisuuden aikaisemmista sukupolvista poikkeavien alueellisten ja muiden identiteettien rakentamiseen.

Kahdeksaluokkalaisten venäläistyön kartalta näkyy hyvin, miten useat tutkimuksen venäläiset osanottajat tekivät rajanteoja Suomen ja Venäjän puolien välille. He kuvasivat Venäjän puolta erilaisten perinteisten symbolien ja venäläiseen klassiseen kulttuuriin viittaavien piirrosten ja tekstien avulla (kartalla on muun muassa kansallisrunoilija Pushkinin kuva). Suomen puolelle he piirsivät perinteisten stereotyyppisten kuvien lisäksi rajakaupungeissa sijaisevien

mukaan Green Climate Fundin, joka on Suomen ilmastorahoituksen kannalta keskeinen instituutio, vaikka kyseisenä vuonna rahoitusta ei jaettukaan.

Tulokset

Ensimmäinen havaintomme on, että metodiikka onnistuu osoittamaan eroja toimijoiden välille (Taulukko 2). Siksi keskeinen tavoitteemme, politisoida ilmastorahoituksen kanavoinnista tai toimeenpanosta vastaavien toimijoiden valinnat, tulee vahvasti perustelluksi.

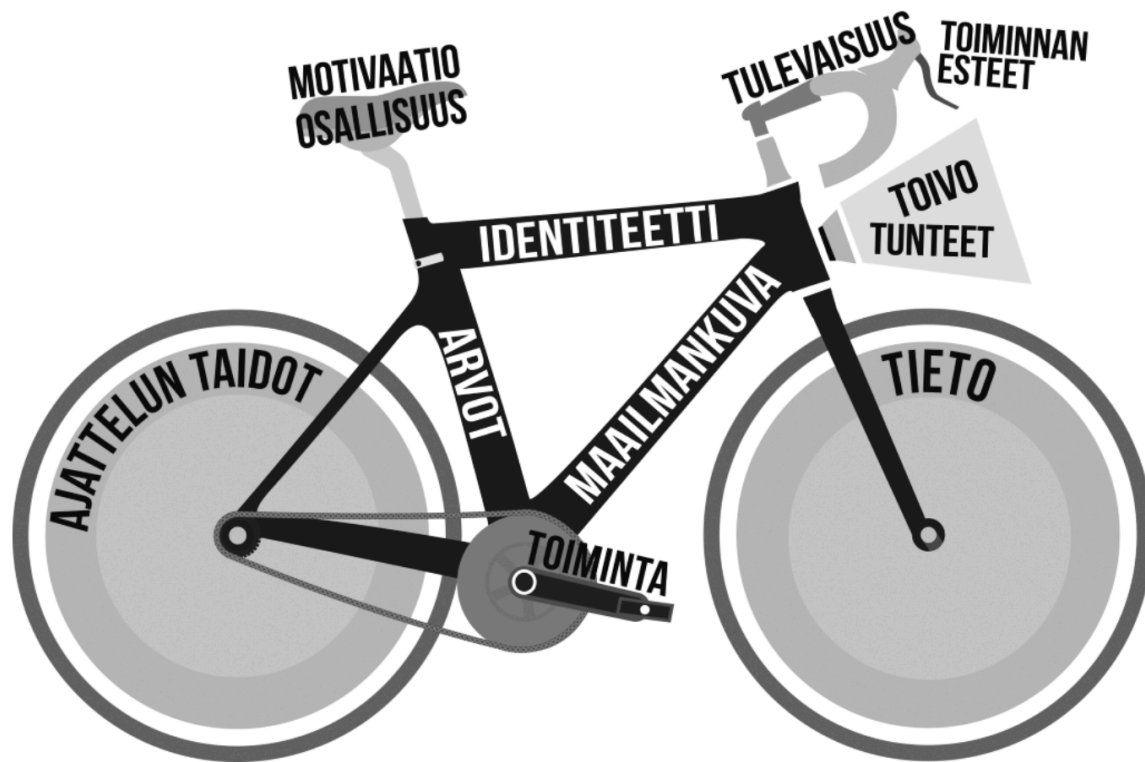
Toimija/Kriteeri	Lahjaraholtus	LDC palnotus	Adaptaation osuus	Hyödynsaajat	Vivutus	Läpinäkyvyys	Tavoitteellisuus	Päätöksenteko	Ihmisoikeudet
Suomi IFC									
International development association									
African Development Fund									
Global Environmental Facility									
Forest and Farm Facility									
International Center for Research in Agroforestry									
Finnfund									
Green Climate Fund									
Finnpartnership									

Taulukko 2: Tulokset. Värikoodauksen perustelut ovat esitetty taulukossa yksi; lukuun ottamatta harmaata väriä, joka kuvaa tilannetta, että tietoa ei ole julkisesti saatavilla.

Osa toimijoista menestyy melkein jokaisella mittarilla tarkasteltuna, kuten YK:n alainen Green Climate Fund. Sen sijaan Suomi IFC -rahaston vastuuvellisuus vaikuttaa julkisesti saatavilla olevien tietojen perusteella olevan etäällä ilmastorahoitusta koskevista normatiivisista periaatteista verrattuna esimerkiksi lähes samankaltaisiin lähtökohdin toimivaan Finnfundiin. Suomi IFC on toki tuore toimija ja haasteissa voi olla kyse ensisijaisesti viestinnällisestä heikkoudesta.

Ilmastokasvatuksen polkupyörämalli

Rakensimme yhdessä kollegoideni Sakari Tolppasen, Essi Aarnio-Linnavuoren ja Anna Lehtosen kanssa kokonaisvaltaisen ilmastokasvatuksen mallin (kuva 1) ilmastokasvatuksen suunnittelun ja toteuttamisen avuksi. Olemme julkaisseet mallin sekä suomenkielellä (Tolppanen, Aarnio-Linnanvuori, Cantell & Lehtonen 2017) että englanniksi (Cantell, Tolppanen, Aarnio-Linnanvuori & Lehtonen 2019). Mallissa päädyttiin polkupyörämuotoon, sillä ilmastokasvatus, kuten polkupyöräkin, on yksi kokonaisuus, joka vaatii kaikkia osiaan toimiakseen. Pyörä ei ole staattinen, vaan jatkuvassa liikkeessä ja tarvitsee toimiakseen käyttäjän.

Kuva 1. Kokonaisvaltaisen ilmastokasvatuksen polkupyörämalli

Dosentti Hannele Cantell toimii opettajankouluttajana Helsingin yliopistossa, kasvatustieteiden tiedekunnassa. Hänen tutkimuksensa liittyy globaalikasvatukseen, ilmastokasvatukseen, monialaiseen oppimiseen ja maantieteen didaktiikkaan. Hannele Cantell on palkittu oppi- ja tietokirjailija, joka on kirjoittanut ympäristöalan oppimateriaaleja alakouluun, yläkouluun, lukioon sekä korkeakouluopetukseen.

Hannele Cantell, Polkupyörämallista apua ilmastokasvatuksen haasteisiin

<https://www.versuslehti.fi/kriittinen-tila/polkupyoramallista-apua-ilmastokasvatuksen-haasteisiin/>

KYSYMYKSIÄ, KOMMENTTEJA?

toimitus@versuslehti.fi | laura.kippola@outlook.com